



ФИЗИКАЛЫҚ ТӘРБИЯ ҲАМ СПОРТ

OLIV O'QUV YURTLARIDA JISMONIY TARBIYA VA OMMAVIY SPORTNI AHAMYATI VA INNOVATSION TA'LIMNING MOHIYATI XUSUSIYATLARI

Niyazov S.S.

Andijon davlat universiteti o'qituvchisi

Tayanch so'zlar: jismoniy tarbiya, konsepsiya, jamiyat, rivojlanish, zamonaviy, ta'lim, o'zgarishlar, integratsiya, innovatsiyalar, muammolar, tushunchalar, pedagogik, model, aniqlash.

Ключевые слова: физическое воспитание, понятие, общество, развитие, современное, образование, изменения, интеграция, инновации, проблемы, концепции, педагогические, модель, определение.

Key words: physical education, concept, society, development, modern, education, changes, integration, innovations, problems, concepts, pedagogical, model, definition.

Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 13 fevraldagi 118-son qarorig keltirilgan jismoniy tarbiya va ommaviy sport turlariga etibor qaratilgan bo'lib, jismoniy tarbiya, jamiyat hayotida va rivojlangan innovatsion ta'limda qay darajada muhimligi etirof etib o'tilgan.

O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va ommaviy sportni rivojlantirish Konsepsiyasi rivojlanishning barcha jihatlarida global raqobat kuchayishi sharoitlarida jahondagi har bir mamlakat oldida bugungi kunda inson kapitali sifatini oshirish zarurligi yuzaga keladi. Bu millatning salomatligini barcha yoshdagi aholining sog'lom dunyoqarashini, jismoniy, ma'naviy-intellektual salomatligini asrash, jismoniy salomatligini mustahkamlash to'g'risida doimiy gamxo'rlik qilish masalalariga yondashuvlarni tubdan qayta ko'rib chiqishni talab etadi. O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiyaning yukori darajasiga va aholining hayoti sifatiga erishish strategik vazifani mamlakatni barkaror rivojlantirishni amalda ro'yobga chiqarish doirasida muhim shart hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasini amalga oshirish doirasida mamlakat aholisining barcha katamlari butun hayoti davomida jismoniy tarbiya va sport



bilan muntazam shug‘ullanishi uchun zarur shart- sharoitlarni ta’minlash ushbu vazifani hal etishning asosiy omillaridan biri bo‘ladi. Jamiyat oldida turgan o‘rtacha va uzok muddatli strategik vazifalarni samarali amalga oshirish uchun insonning butun hayoti davomida soglom turmush tarzini hamda jismoniy tarbiya va ommaviy sport bilan uzluksiz shug‘ullanishning foydasini targ‘ib qilishga barcha say-harakatlar va resurslarni birgalikda yo‘naltirish, ushbu jarayonga barcha davlat muassasalari, nodavlat muassasalar va xo‘jalik yurituvchi subyektlarni jalb etishni ta’minlash talab etiladi. Jamiyatda dunyo hamjamiyatining alohida tarkibiy qismi sifatida paydo bo‘ladi va shuning uchun uning tarkibini o‘zgartiradi. Ekskursiya va tarkib, bugungi kunda ta’lim muammosi jamiyat rivojlanish sur‘atlaridan orqada qolmoqda va texnologiya ta’lim jarayonida subektlar zamonaviy talablarga javob bermaydilar.

Ta’lim ijtimoiy funktsiya sifatida : ijtimoiy o‘zgarishlardan tashqariga chiqishi va uning rivojlanishiga ta’sir qilishi kerak. Biroq, bu tafofut o‘rtasidagi munosabatlar jamiyatning rivojlanishi va ta’lim tizimi murakkab va yuqori intensivlik bilan ajralib turadi. Zamonaviy jamiyat o‘zining tez va chuqur o‘zgarib turadigan shu jihatlari ega, bu ijtimoiy tuzilmalar, shu jumladan mustaqil davlatlar, odamlar va umumiy munosabatlar.

Stvom: demografik siyosat va urbanizatsiya. Ta’lim, shuningdek, barcha o‘zgarishlarni hisobga olishi kerak. Ta’lim barcha faol va sekin o‘zgarishlarga javob bermaydi. Bu shuningdek, nima bo‘lishiga ta’sir qiladi. Jamiyatda Shu nuqtai nazardan, ta’limdagi o‘zgarishlar nafaqat kerakligi, balki shartidir.

Jamiyatni rivojlantirish; Ma'lumki, bugungi kunda fan va texnika jadal rivojlanmoqda va ilmiy bilimlar hajmi tez suratlarda manaviy g'oyalar tez o'sib bormoqda. Bu, bir tomondan, fan va texnikaning yangi sohalarini rivojlantirishga yordam beradi, Boshqa tomondan, bu fanning integratsiyasini osonlashtiradi. Bunday sharoitda yuqori malakali o'qituvchilarga bo'lgan ehtiyoj uyg'un ravishda tarbiyalashga qodir. Umuminsoniy va milliy qadriyatlar ruhida rivojlangan avlod, fan asoslarini o'zlashtirishi, o'qituvchilar jismoniy tarbiya va omaviy sport, psixologik texnikasini, yuqori darajadagi kasbiy tayyorgarlik va foydalanish imkoniyatlarni oqilona yurgizish kerak. Pedagogik va axborot texnologiyalari. Ijodiy o'qituvchilarni zarur narsalar bilan tayyorlash.

Ko'nikmalar va malakalar: Hozirgi vaqtda ta'lim jarayonida pedagogik innovatsiyalardan keng foydalanish bu global rivojlanishning global tendentsiyasi bilan bog'liq. Pedagogik innovatsiyalar ko'laminig oshishi munosabati bilan mamlakatda modernizatsiya qilishning tez sur'atlari va tez sur'atlarinni muntazam ravishda joriy etishga alohida e'tibor qaratilmoqda ta'lim sohasidagi yangiliklar, ko'plab pedagogik yangiliklarni yaratish, yangi tarkibni



joriy etish darajasi, o'qitish shakllari, usullari va vositalari. O'zbekiston ta'lim tizimida bakalavriat va magistratura mutaxassisliklari bo'yicha o'qituvchilar tarkibi zamonaviy ilmiy ta'lim professor-o'qituvchilar sifatini oshirishda ham muhim rol o'ynaydi.

Bilim: Bundan tashqari, zamonaviy ta'lim texnologiyalari va ularning uslubi yondashuvlari kelajak uchun yaratadi.

O'qituvchilar uchun zarur bilimlarni, muhim qonunlarni va ko'plab funksilarni shakllantirish uchun qulay sharoitlar yaratish kerak. Aqliy tushunchalar, nisbatan tengil, chuqur va barqaror. So'nggi yillarda oliy ma'lumotli kadrlar tayyorlashni ta'minlash bo'yicha kompleks chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

Jismoniy tarbiya va sport turlari tarmoqlari va sohalarida talab yuqori bo'lgan bakalavriat ta'lim yo'nalishlari bo'yicha fan va mutaxassislik asosida magistratura, o'quv rejaları va oliy ta'lim dasturlarini ishlab chiqish. Ta'lim o'quv jarayoniga yangi pedagogik texnologiyalar va o'qitish usullarini keng joriy etish.

Innovatsion ta'limning asosiy maqsadi o'quvchilarda mas'uliyat hissini shakllantirishdir

O'ziga bo'lgan ishonch va ishonchini oshirish. Shu bilan birga, Jismoniy tarbiya va sport turlari bilan bir qatorda fan va ishlab chiqarishning jadal rivojlanishi ro'lini anglab yetish.

Jamiyatning rivojlanishi ijtimoiy munosabatlar sharoitida tub o'zgarishlarga yordam berishi kerak.

Shuni ham ta'kidlash kerakki, texnologik yondashuvlarni ham joriy etishga katta e'tibor qaratilmoqda. Mamlakatimizning ijtimoiy sohalar, shu jumladan ta'lim yo'nalishlarida bugungi kunda ta'limni rivojlantirish, xalqaro miqyosda uning sifatini oshirish masalalari. Ushbu daraja dolzarb vazifalardan biriga aylandi. Ta'limni zamonaviy texnologiyalarga moslashtirish kerak. Ta'limni doimiy ravishda yangilash mexanizmlarini yaratish, uning natijalarini muhimlardan yo'naltirish va shaxs, jamiyat va davlatning maqsadlari va ehtiyojlarida kelib chiqib zamonaviy ta'limda quyidagilar zarur.

Quyidagi asosiy muammolarni hal qilish: har kimning ta'lim qobiliyatini har tomonlama rivojlantirish (diversifikatsiya qilish) davrida mustaqil taraqqiyot traektoriyasini aniqlashga o'z imkoniyatlariga qodir shaxsni shakllantirish.

Tendensiya va yuqori texnologiyalar innovatsion jarayon uchta tarkibiy qismni o'z ichiga oladi, ya'ni yangi yaratish, o'zlashtirish, qo'llash.

Kirish so'zlari. Ushbu faoliyat va boshqaruv toifasi nimanı o'zgartirish kerakligini, qanday o'zgartirish kerakligini, kim qanday natijalar berilishini aniqlab ko'rmoq kerak. O'zgarishlar, nima uchun o'zgarishlarni amalga oshirish

va ularning optimalligi va samaradorligini qanday aniqlash mumkin. Har qanday innovatsiya o'quv jarayonining samaradorligini ta'minlashga qaratilgan. Bu taxmin qilish uchun asos beradi, innovatsion ta'lim jarayoni-bu amalga oshiriladigan ta'lim jarayoni

Minimal talab qilinadigan innovatsiyalar to'plami, bu uning effektivni sezilarli darajada oshirishga imkon beradi.

Efektivlik

Oliy ta'lim sohasida innovatsiyalarning quyidagi turlarini ajratib ko'rsatish mumkin

Oliy o'quv yurtlarining raqobatbardoshligi uchun qulay shart:

Oliy ta'lim mazmunidagi innovatsiyalar;

Pedagogik jarayonda innovatsiyalar;

Oliy ta'limning tashkiliy tuzilmalaridagi innovatsiyalar;

O'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi faoliyat va munosabatlardagi yangiliklar;

Ta'lim xizmatlari sohasidagi innovatsiyalar, ijtimoiy sheriklar bilan hamkorlikni rivojlantirish,

Kadrlar buyurtmachilari tomonidan;

Oliy ta'lim muassasalarining xalqaro hamkorligi sohasidagi innovatsiyalar .

Oliy ta'limga pedagogik va innovatsion texnologiyalarni joriy etish

An'anaviy ta'lim uchun iternativ. Barcha sinflarda interaktiv usullardan foydalanishning hojati yo'q. Eng muhimi, texnologik yondashuvga asoslangan o'quv natijalari maqsadga erishishi kerak.

Katta natija: Professorlar, shuningdek, ma'ruzalarni talabalarning o'zlari tomonidan o'qitilishini talab qilishlari noo'rin

Texnologik yondashuvni aniq tushunish. Shunga asoslanib, quyidagilarni hisobga olish kerak:

Professor-o'qituvchilar "interaktiv" kabi tushunchalarning ma'nosini aniq tushunishlari kerak

Usul", "strategiya", "texnologiya". Ularning ma'nosini to'g'ri tushunmaslik bir qator metodologiyalarni yaratadi.

Ularni qo'llashda qiyinchiliklar. Oliy ta'limda asosiy e'tibor dizaynga qaratilishi kerak (bular zamonaviy ta'lim model) va o'quv jarayonini rejalashtirish (texnologik xaritalash), ya'ni texnologiya;

Oliy o'quv yurtlarini o'qitishda interaktiv usullardan foydalanish imkoniyati mavjud

Fanlarni o'qitishda interaktiv usullardan foydalangan holda olib borish. Bu obra ifatini yaxshilaydi va ta'lim sifatini oshiradi.



Zomonaviy;

Ilm-fan sohasida ta'lim texnologiyalarini yaratishda xilma-xillikni quyidagilarga asoslanishi maqsadga muvofiqdir

Ijodkorlik, innovatsion yondashuvlar va shakllanishdan qochdi. Yani innovatsion yondashuvlar beetibor qoldirib yoki shu jaroyonni chetlab o'tib befarqlik qilish notog'ri ekanligi, shuning uchun ushbu jarayonda etiborli bo'lish va to'g'ri qabul qilish tavsiya etiladi.

Universitetlarda "innovatsion markaz" ni yaratish, kuchli tomonlardan foydalanish va shakllantirish extimoli nazaryasini oshirish kerak.

professor-o'qituvchilar va o'qituvchilar malakasini oshirish va ilg'or texnologiyalarni birlashtirish markaz nazarda tutgan holda zamonoviy texnologiyalardan oqilona foydalanish. Ta'lim texnologiyalari. Ta'limdagi innovatsiyalar dialektik xususiyatga ega bo'lganligi sababli, innovatsiyalarni yaratish tashkil etish, joriy etish, o'zlashtirish va joriy etish muammolarini hal qilishda markaz samarali bo'ladi.

Oliy ta'limda innovatsion ta'limni joriy etishda quyidagilarni hisobga olish kerak. Oliy ta'lim tizimida mavjud bo'lgan shartlar va sharoitlar. Shu munosabat bilan asoslarni aniqlash kerak Innovatsion tasvirni joriy etishning barcha jihatlarini sinchkovlik bilan o'rganib chiqib, loyihaning ko'rsatmalari universitet professorlari tomonidan nazoratga olinishi.

Shu bilan birga, innovatsion ta'limni joriy etish professorning innovatsion modelini ko'rib chiqib o'zining qisqacha xulosaviy modelini taqdim etadi. Oliy maktabda pedagog kadrlarni modelizassalashtirish. Shu munosabat bilan ushbu loyiha quyidagilarni nazarda tutadi.

Innovatsion ta'lim tizimining maqsadi, innovatsion ta'lim fanlarini yaratish va o'quv faoliyati (loyihaning maqsadi);

Innovatsion ta'lim muammolari bo'yicha nazariy va amaliy mashg'ulotlar o'tkazish (o'quv loyihasi);

Fanlararo fanlarda turli shakllar bo'yicha ilmiy-uslubiy ishlar va konsultatsiyalarni tashkil etish

Amaliyot davrida, ilg'or pedagogik tajribani aniqlash, ularni umumlashtirish, maqolalar tayyorlash, o'qitish O'qitishning innovatsion usullari bo'yicha qo'llanmalar, darsliklar, xorijiy adabiyotlarni tarjima qilish (o'quv uslubiy loyiha) va shu kabi ko'plab ma'lumotlarni o'rganib chiqish tavsiya etiladi.

Innovatsion ta'lim loyihasining vazifalari quyidagilardan iborat:

Ta'lim tashkilotchilarining o'quv va ilmiy-uslubiy ishlari modelini ishlab chiqish va joriy etish.

Innovatsion ta'lim tizimlarini joriy etish bo'yicha amaliy faoliyat;



O'qituvchilarning o'quv-metodik va ilmiy-metodik ta'minotini tayyorlash, innovatsion asosda o'quv jarayoni bilan ajralib turadi;

Adabiyotlar:

1. Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 13 fevraldagi 118-son qarori
2. Указ Президента Республики Узбекистан от 17 июня 2019 года № ПП-4359 “О параметрах государственного заказа по приёму на учёбу в высшие образовательные учреждения Республики Узбекистан в 2019/2020 учебном году”.
3. Назаренко, К. С. олий таълимда инновацион ўқув жараёнларини ривожлантиришнинг моҳияти ва хусусиятлари университетида. Фуқаро муҳофаази ва фавқуллода вазиятларни бартараф етишнинг замонавий технологиялари. – 2013
4. Гуре, Л. И. инновацион контекста университет ўқитувчиларининг аспирантурасида инновациялар жараёнлар / Л. И. Гуре. - Қозон: мактаб, 2008. - п. 224.
5. Бегимкулов, АҚШ педагогикани ахборотлаштиришни ташкил етиш ва бошқариш назарияси ва амалиёти таълим жараёнлари: Педагогика фанлари доктори ... Дисс. / АҚШ Бегимкулов. - Т., 2007. - п. 3.
6. Akramova, H. A. oliy o'quv yurtlarida pedagog kadrlarning kasbiy kompetensiyasini shakllantirish ta'lim tizimi. Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari to'plami / H. A. Akramova. - Belgorod, 2018. –p. 138.
7. Aljanova, I. R. bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda pedagogik innovatsiyalardan foydalanish /
8. R. Aljanova. - T.: "fan va texnologiya" nashriyoti, 2011 yil. - p. 3
9. Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 13 fevraldagi 118-son qarori 1-10 bob

РЕЗЮМЕ

Innovatsion ta'limning mohiyati Oliy o'quv yurtlarida yuqori darajadagi ilmiy asoslangan xulosalar va tavsiyalarga bag'ishlangan. Jismoniy tarbiya va ommaviy sport turlariga etibor qaratish. Universitetlarning samaradorligini oshirish uchun innovatsion ta'lim, shuningdek, ilmiy faoliyat bo'yicha tavsiyalar beriladi. Universitetning ilmiy va pedagogik salohiyati, uni amalga oshirish uchun moddiy-texnik bazasi tahlil qilinadi. Ta'lim muassasalari samaradorligini oshirish uchun innovatsion tadqiqotlardan foydalanish.

РЕЗЮМЕ

Сущность инновационного образования заключается в высоком уровне научно обоснованных выводов и рекомендаций в высших учебных заведениях. Акцент на физкультуре и массовых видах спорта. Для повышения эффективности работы вузов даются рекомендации по инновационному образованию, а также научной деятельности. Анализируется научно-педагогический потенциал вуза, материально-техническая база его реализации. Использование инновационных исследований для повышения эффективности образовательных учреждений.

SUMMARY

The essence of innovative education lies in the high level of scientifically sound conclusions and recommendations in higher education institutions. The emphasis is on physical education and mass sports. To improve the efficiency of universities, recommendations are given on innovative education, as well as scientific activities. The scientific and pedagogical potential of the university, the material and technical base of its implementation are analyzed. The use of innovative research to improve the effectiveness of educational institutions.